

תורתך שאלתי

עיון בפרשת השבוע בדרך שאלות ותשובות
גליון מס' 250 - לפרשת עקב תשפ"ו

תפישת הלוחות בידיו

לא יהיה בך עקר ועקרה

**וְאֶתְּפֹשׂ בְּשָׁנֵי הַלַּחַת וְאֶשְׁלַח
מֵעַל שְׁתֵּי יָדַי וְאֶשְׁבֵּרם** (ט, יז)

**בְּרוּךְ תִּהְיֶה מִכָּל הָעַמִּים לֹא
יִהְיֶה בְּךָ עָקָר וְעִקְרָה וּבְבִהְמֶתְךָ** (יז, יד)

**מאחר ומשה נשא אותם בידיו בעת
שירד מההר, מדוע הוצרך לתפוש,
הלא הלוחות כבר היו תפושים בידו?**

**מה חידשה התורה בחלקו
השני של הפסוק?**

רבי חיים זייציק: המילה 'וְאֶתְּפֹשׂ' מתארת
מאבק נפשי פנימי. לאחר ששהה בהר
40 יום, ללא אכילה ושתייה ראה בלוחות
לא רק חפץ קדוש, אלא תמצית כל עמלו
ומסירות נפשו. בדרכו, רצו המלאכים
לפגוע בו, בניסיון למנוע ממנו להוריד את
התורה לארץ, אך הוא נאבק בהם.
אך כשראה את העגל והמחולות, הבין
שעם ישראל אינו ראוי לקבל את הלוחות
במצב זה, וראה לנכון לשבור אותם. הלב
והרגש התנגדו, בטיעון שלא ניתן לקחת
את היצירה האלוקית, שנרכשה במסירות
נפש עצומה ולהשליך אותה לארץ?
המילה 'וְאֶתְּפֹשׂ' מבטאת התגברות על
הרגש. משה **אסף את כל כוחות נפשו**
ולהתגבר על הנטייה הטבעית, שביקשה
לנצור את הלוחות. הוא עשה מאמץ אדיר
להוציא אותם מידי ולהשליכם, למרות
הצער והכאב העצום שבמעשה.

בספר 'בינה לעיתים' ביאר: חז"ל אמרו:
מפני מה היתה רבקה אמינו עקרה? כדי
שלא יאמרו אומות העולם שבזכות ברכת
לבן ובתואל ("אֶחָתָנוּ אֶתְּ הִי לְאֶלְפֵי רַבְּבָה")
עשתה פירות. לפיכך, עשאה הקב"ה עקרה
שיהא ברור שהילודה היא רק מברכת ה'.
משום כך, לאחר שהבטיחה התורה "בְּרוּךְ
תִּהְיֶה מִכָּל הָעַמִּים", שכל העמים יברכוך,
עולה החשש שמא תגרום ברכתם לעקרות
כפי שאירע אצל רבקה. על כן הוסיפה
התורה והבטיחה: אף על פי שתהיה מבורך
מפי העמים, לא יגרם מכך שום נזק, ו"לא
יִהְיֶה בְּךָ עָקָר וְעִקְרָה וּבְבִהְמֶתְךָ".

הברית על ארץ ישראל

**וְשָׁמַר ה' אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת הַבְּרִית...
אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם** (יב, יז)

**מדוע משמע שהירושה באה בזכות
'צדקתך', על ששמעתם בקולו, הרי
כתוב 'לא בצדקתך... בא לרשת את
אֲרָצָם' (ט, ה), אלא בזכות הברית?**

תירץ 'אור החיים' שהבטחת האבות עמדה
על עצם הכניסה לארץ, אך לא הובטח בה
שישארו בה לאורך ימים. הקב"ה היה יכול
לגרשם מיד לאחר שנכנסו לארץ. על כך
נאמר "וְשָׁמַר", בזכות שמיעת המצוות,
ישמור ה' את ישיבתם בארץ באופן קבוע.

מעוניינים ברעיונות

חינוכיים מפרשת

השבוע?

שלחו את המילה

'רעיון' למייל

Office@shaalti.co.il

או לחצו כאן

שְׁמִלְתָּךְ לֹא בָלְתָה מֵעַלְיָךְ וְרִגְלְךָ
לֹא בָצְקָה זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה (ח, י)

בנוסח 'הרחמן' בברהמ"ז נוהגים לומר:
'הֶרְחַמְנוּ הוּא יְבָרֵךְ אֶת אִשְׁתִּי...!'

באף מצווה לא נקבעה ברכה מיוחדת לאישה כחלק מהברכה, מדוע דווקא ברהמ"ז נקבע נוסח מיוחד לאישה?

השיב רבי חיים קנייבסקי על פי הפסוק
"וְרִאשִׁית עֲרִיסוֹתֵיכֶם תִּתְּנוּ לַכֹּהֵן לְהַנִּיחַ
בְּרָכָה אֶל בֵּיתְךָ" (יחזקאל מד, ל), שממנו
עולה יסוד חשוב, שהברכה שורה על הבית
(ביתך = אשתו) מגיעה דרך ה"עריסות",
באמצעות העיסוק בפת והפרשת החלה.
האשה מצווה על מצוות הפרשת חלה,
משום שהיא מצויה בבית ומתעסקת
בהכנת הפת והאפיה (שבת לב ע"ב).
הפת קשורה ישירות לעמלה של האישה
("מתעסקת בפת"). מאחר והברכה יורדת
על הבית (על האישה) באמצעות לחם זה,
קבעו חז"ל שבעת שמברכים על אכילת
הפת ועל השובע, זהו הזמן הראוי והטבעי
ביותר להודות ולברך את האישה, שהיא
היסוד והמקור לברכה זו בבית.

סמיכת מצוות חינוך לתפילין

וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם,
וּלְמִדָּתֶם אֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם

(יא, יח-יט)

מדוע נסמכה מצוות חינוך הבנים למצוות תפילין?

ביאר האדמו"ר מנדבורנה, שהסמיכות
רומזת ליסוד חשוב. כשם שאסור לאדם
להסיח את דעתו מהתפילין בעת עטייתן,
כך חלילה לו להסיח את דעתו מחינוך
בניו. בכל עת ובכל שעה מן הראוי שיהיו
מחשבותיו וליבו נתונים לחינוך צאצאיו
ולהדרכתם בעבודת ה'.

כשם שהתפילין קשורות לראש ולזרוע
ודורשות קשר רציף וזכירה תמידית, כך
חינוך הילדים מצריך את כל מחשבתו
ושימת לבו של האדם בכל עת.

שִׁקְץ תִּשְׁקָצְנוּ וְתַעֲב תִּתְּעַבְנוּ
כִּי חָרָם הוּא (ז, כו)

מדוע מוסיף הציווי 'וְתַעֲב תִּתְּעַבְנוּ'?

רבי אהרן כהן: גם לאחר שציוותה התורה
"שִׁקְץ תִּשְׁקָצְנוּ", שהעבודה זרה תהיה
מאוסה ושנואה בלב ובמחשבה, אין די
בהרגש הלב בלבד. מן ההכרח להוסיף גם
"וְתַעֲב תִּתְּעַבְנוּ", שפירושו להתרחק ממנה
הרחקה פיזית וגשמית. שכן אם לא יתרחק
האדם ממקום הסכנה, אף אם העבירה
משוקצת בעיניו, סופו שנפשו עלולה
להימשך אחריה.

רוצים להיערך עם רעיונות ודברי
תורה לפרשת עקב? לחצו כאן

הנס המיוחד ב'ורגלך לא בצקה'

שְׁמִלְתָּךְ לֹא בָלְתָה מֵעַלְיָךְ וְרִגְלְךָ
לֹא בָצְקָה זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה (ח, ט)

מה היה הנס המיוחד ב'ורגלך לא בצקה'?

תרגום יונתן מקשר בין שני חלקי הפסוק:
הואיל ו"שמלתך לא בלתה" (ובכלל זה גם
המנעלים), לא נאלצו בני ישראל ללכת
יחפים על חולות המדבר הלוחטים
והאבנים החדות. כתוצאה מכך רגליהם
לא נחבלו ולא התנפחו. לשיטתו, הנס
המרכזי היה שמירה על הבגדים והנעלים.
השמירה על הרגלים היתה תוצאה טבעית
מכך.

אבן עזרא מדגיש שמדובר **בשני ניסים**
נפרדים. 1. נס הבגדים והנעלים, שלא בלו
ולא נשחקו. 2. נס פיזיולוגי בגוף, "ורגלך
לא בצקה". ראייה לכך, שגם אדם הצועד
עם נעליים מצוינות, אם ילך מרחקים
עצומים ברציפות, רגליו יתנפחו מעייפות
ומאמץ ההליכה. הנס המיוחד היה
שהקב"ה שמר על גופם, ולמרות המסע
המייגע שנמשך 40 שנה, רגליהם לא
סבלו מהתנפחות כלל.